

В. В. Вечерський

Борисоглібський собор

БОРИСОГЛІБСЬКИЙ СОБОР – пам'ятка архітектури 12–19 ст. у Чернігові. Спорудж. 1120–23 (за ін. джерелами – бл. 1170) місц. майстрами на фундаменті будівель поч. 11 ст. Перебудови – 1628, наприкінці 17 ст. і 1857. До 1786 Б. с. був осн. спорудою Борисогліб. монастиря. Характер. зразок будівлі черніг. архіт. школи. Первісно – хрещато-баневий, тринавовий, шестистовп., однобан., триапсидний. Фасади отиньковано з розграфленням на квадрати, розчленовано півколонами, завершення – закомари. На рівні п'ят закомар – аркатур. пояс. У інтер'єрі у пн. і пд. стінах – по 3 ніші-аркосолії для князів. поховань. Хід на хори – у товщі зх. стіни. Б. с. оперізували галереї з двома хрещальнями (не збереглися). 1672 із Зх. у стилі укр. бароко прибудовано ротонду. 1857 перебудовано сх. частину: спорудж. нові апсиди. Після руйнувань, яких зазнав собор під час 2-ї світової війни, його реконструйовано (1957, арх. М. Холостенко), нашарування 17–19 ст. знято. Від 12 ст. збереглися різьбл. плити парпетів хорів, шифер. мозаїч. омфалій, фрагменти первіс. підлоги з кераміч. полив. плиток, фрагменти фресок на вікон. відкосах, а також срібні позолочені цар. врата (1702), відлиті в Данцизі (нині Гданськ, Польща). У 50-х рр. 20 ст. виявлено білокам'яні різьбл. капітелі та наріжні камені, походження і датування яких не встановлено. Від 1972 у Б. с. відкрито музейну експозицію.

Рекомендована література

1. Вечерський В., Годованюк О. та ін. Пам'ятки архітектури та містобудування України: Довід. Держ. реєстру Нац. культур. надбання. К., 2000.

Бібліографічний опис:

Борисоглібський собор / В. В. Вечерський// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2004. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-37194>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).